

Dossier

Het dossier is een selectie van relevante documenten over intergenerationele cultuuroverdracht die in de afgelopen twee decennia zijn verschenen. De documenten zijn beschikbaar in de bibliotheek van de Boekmanstichting, op papier of digitaal. Jack van der Leden verzamelde de titels en voorzag ze van een annotatie. Voor diegenen die zich verder in het onderwerp willen verdiepen is er vanzelfsprekend meer literatuur beschikbaar, zie de (vernieuwde!) bibliotheek-catalogus via www.boekman.nl.

Ayar, B. (2012)

'Cultuurparticipatie neemt toe, hogere cultuur blijft zaak van kleine groep: invloed op cultuurparticipatie – en de effecten.'

In: **Kunstgebouw magazine**, nr. 3, 4-7.

Digitaal beschikbaar.

Nederland scoort in vergelijking met andere Europese landen goed in cultuurparticipatie. Dat blijkt uit cijfers van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Toch zal deelname aan vooral 'hoge cultuur' altijd een zaak van een kleine groep blijven, zegt directeur Paul Schnabel. Dat neemt niet weg dat overheden, onderwijs, kunstinstellingen én ouders invloed hebben op cultuurparticipatie.

Hartog, M. de en M.A. Rummelink (2012)

Een familie vriendelijk museum.

VSC, 96 p.

Signatuur: 12-076

Musea ontdekken dat programmeren voor kinderen iets anders is dan programmeren voor families.

Dit handboek bevat aanwijzingen voor museumprofessionals om de wensen van families en de programmering beter op elkaar te laten aansluiten.

Bogt, T. ter (et al.) (2011)

Intergenerational continuity of taste: parental and adolescent music preferences.

In: **Social force**, jrg. 90, nr. 1, 297-320.

Digitaal beschikbaar.

Onderzoek naar het verband tussen de muzieksmaak van ouders die zij ontwikkelden in hun eigen jeugd en de muzieksmaak van hun kinderen nu. De studie geeft sterke aanwijzingen dat ouders hun kinderen socialiseren in hun muziekvoorkeur. Op p. 78-87 in deze **Boekman** staat een samenvatting van dit artikel.

Fairfax-Cholmeley, K. (2011)

Family learning and museums, libraries, archives and the cultural sector: embedding a strategic approach to working together.

Museums, Libraries and Archives Council, 27 p.

Digitaal beschikbaar.

Aandacht voor de strategische ontwikkeling van educatieve programma's voor (groot)ouders en hun kinderen, door musea, bibliotheken en archieven.

Huysmans, F. (2011)

Goed leesvoorbeeld doet goed volgen.

In: **Bibliotheekblad**, nr. 3, 36-37. Zowel op de pedagogische academies als in het basis- en voortgezet onderwijs wordt sinds 2010 meer lestijd besteed aan basiskennis en -vaardigheden van de taalbeheersing. Middels leesstimulering door ouders wordt

getracht de taalachterstand te beperken.

Meijers, E. en C. Smithuijsen (2011)
Naar onbekende werelden.

Kunstbeleid en culturele verheffing.
In: **Vrijzinnig paternalisme: naar een groen en links beschavingsproject**, 115-133.

Signatuur: M11-001

In een tijd dat kunst en cultuur zwaar onder vuur liggen en minder dan ooit als een wezenlijk bestanddeel van onze samenleving worden gezien, ligt pleiten voor culturele verheffing niet voor de hand. Toch grijpen de auteurs terug op het oude ideaal van volksverheffing, om dit vervolgens opnieuw te definiëren met het oog op de toekomst. Culturele verheffing kan niet langer het ideaal zijn van de ene bevolkingsgroep over de andere: het is ieders verantwoordelijkheid.

Notten, M. (2011)

Parents and the media: causes and consequences of parental media socialization. Proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen, 183 p.

Signatuur: 11-280

Digitaal beschikbaar.

Bij het aanleren van mediavaardigheden en het stimuleren van 'gezond' mediagebruik bij kinderen spelen de ouders een belangrijke rol. Inzicht in de verschillen in en langetermijneffecten van ouderlijke mediasocialisatie of mediaopvoeding is daarom van belang. In dit boek wordt verondersteld dat de inter-generatonele overdracht van ouderlijke mediavaardigheden en preferenties een belangrijke factor is in de overdracht van sociale ongelijkheid. Dit onderzoek heeft als doel een bijdrage te leveren aan bestaande theorieën en kennis rondom ouderlijke mediasocialisatie.

Twaalfhoven, A. (2011)

Musea denken al vaak aan ouders én hun kinderen.

In: **Trouw**, 30 maart.

Digitaal beschikbaar.

Met de opkomst van kunsteducatie op scholen en educatieve diensten in musea lijkt er geen museum meer te zijn dat het jonge publiek over het hoofd ziet. Voor alle schooltypen en leeftijdsgroepen zijn er zowel binnen als buiten schooltijd activiteiten die exposities naar de belevingswereld van jong publiek vertalen.

Twaalfhoven, A. (2011)

Website moet ouders de weg naar jeugdtheaters wijzen.

In: **Trouw**, 14 september.

Digitaal beschikbaar.

Op de website www.kijkuit.nu is het aanbod te vinden van de grotere gesubsidieerde jeugdtheatergezelschappen. Een trekker zijn de YouTube-filmpjes met trailers van de voorstellingen. Uit onderzoek blijkt dat ouders het vaak druk hebben en door de bomen het bos niet meer zien, daarom hebben twintig theatergezelschappen de website in het leven geroepen. Het logo is tevens een kwaliteitskeurmerk.

Broek, A. van den, R. Bronneman-Helmers en V. Veldheer (red.) (2010)

Wisseling van de wacht: generaties in Nederland: sociaal en cultureel rapport 2010.

Den Haag: SCP, 563 p.

Digitaal beschikbaar.

De maatschappelijke discussie over de bijdragen van de verschillende generaties aan de verzorgingsstaat was voor het Sociaal Cultureel Planbureau aanleiding om het tweejaarlijkse Sociaal en Cultureel Rapport vanuit het generatieperspectief te schrijven. Hoofdstuk 5 gaat over de gelijkenis in de

vrijtijdsbesteding van kinderen en hun ouders.

Braams, R. (2009)

Alleen doorbijter wordt cultuurdrager.

In: **de Volkskrant**, 14 augustus.

Digitaal beschikbaar.

Na de zomervakantie zullen welvarende ouders hun kind weer wekelijks naar de muziekschool rijden. Een instrument bespelen is in Nederland het terrein van de elite. Subsidies zoals het Jeugdcultuurfonds zullen dat niet snel veranderen, meent Renée Braams. Volgens de muziekdocent is het met name de betrokkenheid van ouders die het sterkst bepaalt of een kind muziekles met succes doorloopt en de fluit niet na een jaar aan de kant legt.

Lexmond, J. en S. Wright (2009)

Making of me.

London: Demos.

Digitaal beschikbaar.

Het gezinsverband is de sleutel tot creativiteit en culturele ontwikkeling. Aandacht voor de wijze waarop overdracht kan worden gestimuleerd.

Olaerts, A. (et al.) (2007/2008)

Dossier onderwijs en cultuur.

In: **Courant**, nr. 83, 3-39.

Digitaal beschikbaar.

In dit themanummer naar aanleiding van het onderzoeksrapport **Kwaliteit en Consistentie. Kunst- en cultuureducatie in Vlaanderen** door Anne Bamford over de rol van de kunsten in het onderwijs, komen verschillende onderwijsdeskundigen aan het woord over de onderwijspraktijk. Ook is er aandacht voor de vraag welke rol volgens hen is weggelegd voor de ouders.

Devos, F., E. Asselman en G. Mast (2007)

XS: over kinderen, cultuur en communicatie.

Brussel: Cultuurnet Vlaanderen, 104 p.

Digitaal beschikbaar.

Kinderen 'besmetten' met de liefde voor cultuur, is de opzet van dit boek met veel tips om kinderen tot twaalf jaar te verleiden tot cultuur.

Bundeling van artikelen, onder andere over kinderen als doelgroep en over de invloed van ouders, vrienden, onderwijs en jeugdwerk.

Schoonenboom, M. (2007)

Het begint bij vertrouwdheid: de invloed van ouderlijk milieu op cultuurdeelname.

In: **de Volkskrant**, 5 juli.

Signatuur: M07-257

Sociologisch onderzoek laat zien dat het ouderlijk milieu een doorslaggevende factor vormt bij cultuurdeelname, meer nog dan cultuureducatie. Deze factor is moeilijk te beïnvloeden door beleidsmaatregelen, in tegenstelling tot culturele vorming op school. Aandacht voor onderzoek van Folkert Haanstra, Andries van den Broek en Ineke Nagel.

Vander Stichele, A. en R. Laermans (2007)

Wie doet wat en waarom? De invloed van culturele socialisatie op het cultuurparticipatiegedrag in Vlaanderen.

In: **Mens & maatschappij**, jrg. 82, nr. 3, 247-271.

Signatuur: M08-035

Op basis van data uit een groot-scheepse studie naar het culturele participatiegedrag onder de Vlaamse bevolking gaan de auteurs in op de complexiteit van het culturele socialisatieproces. Als in steek worden de resultaten van een latente-klassenanalyse genomen

die de bevraagde populatie opdeelt in diverse profielen. Voor elk van deze participatieprofielen wordt nagegaan wat de specifieke invloed is van het ouderlijk milieu, het opleidingsniveau en de eigen culturele activiteit op jongere leeftijd. Vooraf wordt een schets gegeven van het op Pierre Bourdieus werk geënte theoretische kader, dat vooropstond bij zowel de dataverzameling als de analyse.

Vries, N. de (2007)

Lezen we nog?

Amsterdam: Lezen, 187 p.

Digitaal beschikbaar.

Inventarisatie van het belangrijkste onderzoek op het gebied van lezen en leesbevordering, vanaf 1997. De auteur constateert dat in vergelijking met 10 jaar geleden een aantal hiaten gedeeltelijk is opgevuld; zo is er veel meer aandacht voor onderzoek onder vmbo-leerlingen. Zij laat ook zien dat er weinig bekend is over de relatie tussen nieuwe media en lezen en leesgedrag. Ook ontbreekt een landelijk onderzoek naar het leesklimaat in scholen en gezinnen.

Brinkhuis, M. (2006)

Beeldhonger: onderwijs en opvoeding in het mediatijdperk.

Amsterdam: Van Gennep, Balie, 128 p.

Signatuur: 06-649

Mediagebruik is voor veel kinderen de belangrijkste vrijetijdsbesteding. Naast ouders en school worden de media gezien als derde 'socialiserende instantie'. Wat betekent het als de beleving van de werkelijkheid door kinderen grotendeels bepaald wordt door de media? Overzicht van mogelijkheden en risico's van de diverse media en de rol die ouders en leerkrachten kunnen spelen.

Wel, F. van (et al.) (2006)

Ethnicity, youth cultural participation, and cultural reproduction in the Netherlands.

In: **Poetics**, jrg. 34, nr. 1, 65-82.

Signatuur: M08-166

Onderzoek naar de verschillen in cultuurdeelname van adolescenten met een verschillende etnische achtergrond.

Koenes, J. (2005)

Wie is Vera? Een onderzoek naar de verschillende bezoekersgroepen van Vera – op basis van muziekvoorkeuren – en de mate waarin deze bezoekers worden beïnvloed door hun vrienden en/of ouders zodat Vera deze bezoekersgroepen beter kan bereiken.

Doctoraalscriptie Universiteit van Tilburg, 119 p.

Digitaal beschikbaar.

De auteur schetst een beeld van de gemiddelde bezoeker van popcentrum Vera in Groningen. Aandacht voor de invloed van ouders, vrienden en opleidingsniveau op smaakvoorkeuren.

Serneels, K. (2005)

Zo de ouden zongen, piepen de jongen: culturele smaak wordt grotendeels bepaald door ouders.

Artikel verschenen in: **De Morgen**, 2 juni.

Signatuur: M05-304

Interview met Jessy Siongers, als onderzoeker verbonden aan de Vakgroep sociologie van de Vrije Universiteit Brussel, die stelt dat kinderen de culturele smaak van hun ouders erven.

Werner, F. (2005)

Is early music education necessary in order to reach a professional level?

Master's thesis Universiteit Utrecht, 87 p.

Signatuur: 06-076

Literatuurstudie naar de noodzaak van een vroege start met muziekonderwijs voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen tot professionele musici aan de hand van theorieën van Vygotsky, Piaget, Swanwick, Hargreaves, Manturzewska, Bloom en Ericsson. Aandacht voor de invloed van ouders.

Nagel, I. (2004)

Cultuurdeelname in de levensloop. Cultural participation in the life course.

Utrecht: ICS, 195 p.

Proefschrift Universiteit Utrecht. Digitaal beschikbaar.

In deze studie wordt de vraag beantwoord welke leeftijdsgebonden ontwikkelingen zich voordoen in cultuurparticipatie, onder invloed van het ouderlijk milieu enerzijds en onder invloed van later verworven statuskenmerken anderzijds.

Steendijk, M. (2004)

Een boekenwurm van zeven maanden door Bookstart: een overzicht van de opzet en uitvoering van Bookstart, een leesbevorderingsprogramma in Groot-Brittannië.

Amsterdam: Stichting Lezen, 25 p.

Signatuur: 05-407

Bookstart is een nationaal programma in Groot-Brittannië met als doelstelling het aanmoedigen van ouders om hun kinderen vanaf zeer jonge leeftijd in aanraking te laten komen met boeken en om samen met deze boeken bezig te zijn. De auteur onderzoekt wat

Bookstart kan betekenen voor de ontwikkeling van Boekenpret, een vergelijkbaar project in Nederland.

Couwenbergh, Ch. en N. Couwenbergh-Soeterbeek (2003)

Cultuurparticipatie.

Doctoraalscriptie Universiteit Utrecht, 119 p.

Signatuur: 04-587

Onderzoek naar de cultuurdeelname in Nederland. Historische antecedenten, overzicht van het kwantitatieve en kwalitatieve wetenschappelijk onderzoek, en overzicht van determinanten die van invloed zijn op cultuurdeelname, zoals de invloed van het gezin, sekse, leeftijd en opleiding en etniciteit.

Ganzeboom, H.B.G. (2003)

Jaren van onderscheid: trends in cultuurdeelname in Nederland.

Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland, 180 p.

Signatuur: 03-784

Verschillende auteurs maken de balans op van ruim 20 jaar onderzoek over kunst- en cultuurdeelname. Bundeling van bijdragen aan de gelijknamige studiedag op 22 november 2002, ter gelegenheid van het afscheid van Harry Ganzeboom als hoogleraar Sociologie aan de Universiteit van Amsterdam en de onderzoeksschool ICS.

Verboord, M.N.M. (2003)

Moet de meester dalen of de leerling klimmen? De invloed van literatuuronderwijs en ouders op het lezen van boeken tussen 1975 en 2000. Should the teacher descend or should the student climb? The influence of literature instruction and parents on the reading of books between 1975 and 2000.

Proefschrift Universiteit Utrecht, 236 p.

Signatuur: 03-176

Empirisch onderzoek naar de invloed van ouders en literatuuronderwijs op het lezen van boeken. Ouders, docenten en hun oudleerlingen zijn ondervraagd. Hoeveel moeite moeten ouders en docenten literatuuronderwijs doen om kinderen aan het lezen te krijgen en wat is hierin de meest efficiënte manier? En lezen mensen als volwassenen meer en betere boeken wanneer zij als kind de klassieke kinderboeken lazen of juist hun eigen smaak mochten volgen?

Iperen, W. van, I. Nagel en

F. Haanstra (red.) (2002)

Verschillen in cultuurdeelname tussen allochtone en autochtone jongeren: een vergelijking van de culturele betrokkenheid van allochtone en autochtone jongeren op basis van het Aanvullend voorzieningen-gebruik onderzoek 1999 en het CKV volgproject.

Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland, 48 p.

Digitaal beschikbaar.

Uit dit onderzoek naar de cultuurdeelname van allochtone jongeren blijkt dat ze in de praktijk minder cultureel actief zijn, vooral omdat hun achtergrond verschilt van die van de autochtone jongeren: er is minder sprake van cultuuroverdracht vanuit de omgeving.

Kraaykamp, G. (2002)

Leesbevordering door ouders, bibliotheek en school: effecten en ontwikkelingen.

Delft: Eburon, 134 p.

Signatuur: 02-828

Studie naar de onderlinge verhouding van ouders (opvoeders), voortgezet onderwijs en openbare bibliotheken en de invloed die zij gezamenlijk hebben op het leesgedrag van jongeren. Ook is

gekeken naar het effect op langere termijn van met leesvaardigheid samenhangende activiteiten en verworvenheden zoals de (latere) culturele participatie.

Nagel, I. (2002)
Paplepel of lessenaar? Een vroege start bevordert latere cultuurdeelname.
In: **Boekmancahier**, jrg. 14, nr. 54, 398-407.
Hoe jonger iemand kennismaat met cultuur, hoe groter de cultuurparticipatie op latere leeftijd is. Alleen voor concertbezoek maakt de beginleeftijd niet uit. Bij beeldende kunst en klassieke muziek blijft kunstonderwijs minstens zo belangrijk voor later museum- en concertbezoek als de invloed van de ouders. Zie dissertatie van H. De Jager uit 1967, **Cultuuroverdracht en concertbezoek** (beschikbaar in de bibliotheek, signatuur: 67-001A). Bij dit onderzoek zijn inmiddels kritische kanttekeningen te plaatsen en daarom is er opnieuw onderzoek gedaan naar de invloed van de primaire en secundaire socialisatie.

Paul-van Voorden, M.H. (2002)
Met vleugels kunnen kinderen de hele wereld overzien. Een studie naar de literaire socialisatie van volwassenen.
Doctoraalscriptie Erasmus Universiteit Rotterdam, 118 p.
Signatuur: 03-670
Ondanks de dalende trend neemt lezen voor een fervente groep literatuurleefhebbers nog altijd een belangrijke plaats in. In dit onderzoek is getracht vast te stellen of deze literaire interesse haar oorsprong heeft in de voorschoolse jaren onder invloed van het voorleesgedrag van de ouders.

Nagel, I. (2001)
De kennismaking met cultuur: het eerste bezoek aan bioscoop, musea, theater en concert: [hoofdstuk 11]
In: **Ontwikkelingen in het marktonderzoek: jaarboek 2001**, 169-183.
Signatuur: M03-003
De eerste bezoeken aan cultuurvormen staan in deze tekst centraal. De leeftijd waarop iemand voor het eerst een bioscoop, museum of concertzaal bezoekt, verschilt sterk tussen individuen. Een cultureel actief ouderlijk milieu en een hoger niveau van voortgezet onderwijs verhogen de kans om kennis te maken met alle kunstdisciplines.

Atsma, M. (2000)
Kunst voor kinderen en ouders.
In: **Kunst & educatie**, jrg. 9, nr. 5, 17-19.
Het gezin is een belangrijke factor bij cultuurdeelname. Vanuit dat idee is het project Kunst voor ouders gestart, waarbij ouders met kinderen een kunstzinnige activiteit bijwonen. Weergave van de ervaringen met dit project.

Damen, M.-L. (2000)
Cultuurdeelname en school: een onderzoek naar de effecten van de school op de cultuurdeelname van leerlingen.
Doctoraalscriptie Universiteit van Utrecht, 100 p.
Signatuur: 00-584
Onderzoek naar het effect van het onderwijs op de kunst- en cultuurdeelname van leerlingen. Het soort school, de docenten, de culturele voorzieningen en de uitwisseling met klasgenoten kunnen hierbij een rol spelen, naast de interesse die kinderen van hun ouders meekrijgen.

Grooten, P. (2000)
Kunst voor ouders: van school naar huis.
Utrecht: LOKV, 31 p.
Signatuur: 00-413
Het is niet alleen belangrijk dat kinderen op de basisschool kunst-educatie krijgen maar ook dat ze thuis kunnen praten over de opgedane indrukken. Verslag van de ervaringen in een project waarbij de ouders ook betrokken werden.

Schonewille, J., J. Flaton en W. Schmidt (red.) (2000)
Mam, kom je kijken?: kunst-educatie en ouderparticipatie op tien basisscholen in Amsterdam, Den Haag en Utrecht.
Den Haag: Vier grote steden kunsteducatie, 28 p.
Signatuur: 02-424
Onderzoek naar de rol van ouders bij de kunstzinnige ontwikkeling van kinderen. Beschreven wordt onder andere hoe een aantal reguliere scholen en Kunstmagneetscholen ouders betrekken bij de kunst-activiteiten en wat voor effect dat heeft.

Hekelaar, F. en R. Lenselink (1999)
Voorlezen in het gezin.
Amsterdam: NIPO, 14 p.
Signatuur: 99-902
Verslag van een onderzoek naar het voorleesgedrag van ouders met kinderen tot en met 12 jaar.

Heuts, P. (1999)
De invloed van ouders op het vrijetijdsgedrag van kinderen.
Doctoraalscriptie Katholieke Universiteit Nijmegen, 84 p.
Signatuur: 00-103
Hoe groot is de invloed van ouders op de vrijetijdsbesteding van hun kinderen in de leeftijdsgroep tussen 6 en 18 jaar? De vrijetijdsbesteding bestaat onder andere uit cultuurparticipatie. In eerste instantie gaat

de aandacht uit naar de betekenis van de sociaal-economische en culturele achtergrond van de ouders en de rol die ze spelen bij de ontwikkeling van het kind (socialisatie).

Asselbergs-Nessen, V. (1998)

Is dit kunst? Kunstzinnigheid en familie.

Uitgever: LOKV, 39 p.

Signatuur: 99-440

Verslag van een kwalitatief onderzoek naar culturele loopbanen waarbij via secundaire analyses is geprobeerd onderlinge verbanden te vinden. Onderwijs blijkt een grote rol te spelen. Daarnaast wordt vastgesteld dat niet alleen de ouders, maar ook andere familieleden invloed hebben op de ontwikkeling van culturele bewustwording en cultuurdeelname.

Bakker, B. en J. Singeling (1996)

Zoals de ouden zongen, piepen de jongen?

In: **Index**, jrg. 3, nr. 10, 6-7.

Digitaal beschikbaar.

Genieten van kunst en cultuur is een vaardigheid die moet worden geleerd. Mensen met cultuurminnende ouders komen dan ook vaker in een muziekzaal, theater of bioscoop dan anderen.

Nagel, I., H. Ganzeboom,

F. Haanstra (1996)

Cultuurdeelname in de levensloop: de invloed van ouders, school en buitenschoolse kunsteducatie.

Utrecht: LOKV, 74 p.

Signatuur: 97-286

Aandacht voor onder andere de invloed van ouders, school en buitenschoolse kunsteducatie op cultuurdeelname.

SARV International (1996)

Voorlezen door ouders en grootouders. Resultaten van een kwalitatief onderzoek.

Hilversum: SARV international, 32 p.

Signatuur: 96-385

Resultaten van een onderzoek onder kinderen, ouders en grootouders naar de rol die het voorlezen speelt binnen hun relaties en het belang dat de verschillende generaties eraan hechten. Doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in de basisbehoeften van kinderen om van daaruit te bepalen hoe (voor) lezen gestimuleerd kan worden en hoe ouderen daarin een bijdrage kunnen leveren.

Moerland, M. (1995)

De rol van school of gezin in culturele voorkeuren:

Mozartbaantjes en heavy metal-scholen.

In: **Muziek en onderwijs**, jrg. 32, nr. 1, 2-4.

Over de rol die gezin en onderwijs spelen bij de ontwikkeling van culturele voorkeuren. De verhouding tussen school en gezin bij cultuuroverdracht is onderwerp van sociologisch onderzoek.

Knulst, W. (1993)

Vijftientig jaar cultuuroverdracht en concertbezoek: 'Als je groot bent mag je ook mee'.

In: **Boekmancahier**, jrg. 5, nr. 15, 24-37.

Op 6 oktober 1992 werd bij de Boekmanstichting het feit herdacht dat de socioloog Hugo de Jager 25 jaar geleden promoveerde op een onderzoek naar cultuuroverdracht en concertbezoek, een van de eerste exercities op het terrein van de Nederlandse kunstsociologie. In het themagedeelte wordt teruggeblikt op dit proefschrift door Wim Knulst, Mir Wermuth,

Cas Smithuijsen en Hugo de Jager. Knulst stelt vast dat de overdracht van de 'gerespecteerde' cultuur van het gezin geen waarborg is gebleken voor de continuïteit in het bezoek van klassieke concerten.

Wel, F. van (1993)

Een cultuurkloof tussen de generaties?: cultuurstijlen onder jongeren en hun persoonlijke netwerk.

In: **Boekmancahier**, jrg. 5, nr. 17, 306-327.

Verslag van een onderzoek naar smaakvoorkeuren van jongeren.

De auteur richt zich daarbij op muziek, lectuur, film, televisie en andere vormen van recreatie.

De cultuurstijlen van jongeren zijn in sterke mate afhankelijk van het persoonlijk netwerk, in casu de smaakvoorkeur van de beste vriend(in). Verder blijkt dat jongeren zich niet afzetten tegen de smaakvoorkeuren van hun ouders.

Ganzeboom, H.B.G. en P.M. de Graaf (1991)

Sociale herkomst, culturele socialisatie en cultuurparticipatie: een sibling-analyse.

In: **Sociale wetenschappen**, jrg. 34, nr. 4, 272-287.

Digitaal beschikbaar.

Resultaten van een onderzoek naar de invloed van het milieu van herkomst in verhouding tot andere determinanten van cultuurdeelname. Een vergelijking is gemaakt tussen personen die uit hetzelfde gezin afkomstig zijn. De invloed van het ouderlijk milieu blijkt als factor minstens zo belangrijk als het genoten onderwijs. Met name de invloed van de culturele praktijken van de ouders zelf is van belang; het is het voorbeeld dat hier doet volgen.

Peer, W. van (1991)

Participatie in de literaire cultuur:
de invloed van het gezin.

In: **Comenius**, nr. 43, 263-279.

Digitaal beschikbaar.

De invloed van het gezin is van groot belang bij het verwerven van leesvaardigheid. De aanwezigheid van boeken, het leesgedrag van de ouders en voorlezen zijn factoren die hierbij een rol spelen. In de gezinnen uit de midden- en hogere klassen wordt over het algemeen een gunstiger leesklimaat aangetroffen. In 'Smaken verschillen: jongeren over muziek, boeken en films' doen F. van Wel en D. van der Gouw verslag van een onderzoek onder 600 jongeren over hun waardering voor en consumptie van muziek, boeken en films. Laten jongeren zich leiden door de smaak van hun ouders of door die van hun leeftijdgenoten? Zie **Comenius**, nr. 40, 543-554.

Lierop-Debrauwer, H. van (1990)

**Ik heb het wel in jouw stem
gehoord: over de rol van het
gezin in de literaire socialisatie
van kinderen.**

Delft: Eburon, 277 p.

Proefschrift Rijksuniversiteit
Leiden.

Signatuur: 90-565

Onderzoek naar de aard van literaire ervaringen in gezinnen en de betekenis daarvan voor de omgang met literatuur door kinderen. Daarnaast maakt de auteur een vergelijking tussen het literaire klimaat thuis en op de basisschool. Casestudies naar vier gezinnen.